

Valg af uddannelse – din drøm eller andres forventning?

Roskilde Kommune og Roskilde Festival er gået sammen om denne udfordring, fordi vi ved, at unge er fremtiden, og vi har brug for deres kræfter til at skabe en bæredygtig omstilling af samfundet. Derfor er de unges valg af uddannelse en afgørende faktor for, at vi i fremtiden kan skabe nye løsninger og sikre fremtidens arbejdskraft

- Roskilde Festival og Roskilde Kommune

Hvordan kan vi inspirere flere unge til at vælge en erhvervsuddannelse gennem vejledning og frivillige tilbud? Og hvordan kan vi klæde unge på til at træffe valget om uddannelse ud fra egen motivation og egne drømme? Roskilde Kommune og Roskilde Festival efterspørger løsninger, der kan bidrage med nye indsigter og perspektiver blandt målgruppen og relevante aktører, så samspillet mellem foreninger, uddannelsesverden og virksomheder kan styrkes.

Kort om udfordringen

Børne- og Undervisningsministeriet seneste søgetal fra 2022 viser, at ca. fire ud af fem elever i grundskolen søger mod gymnasiet. Kun hver femte starter på en erhvervsuddannelse for at uddanne sig til fx murer, frisør, kok m.m.[i] Det kan betyde, at vi i 2030 kommer til at mangle 99.000 faglærte på arbejdsmarkedet – bl.a. fordi færre tager en erhvervsuddannelse, dele af arbejdsstyrken går på pension og grundet et overskud af ufaglærte og akademikere.

Manglen på faglært arbejdskraft mærkes allerede mange steder. Nogle virksomheder må sige nej til opgaver, fordi de mangler hænder, og det er en udfordring for samfundets vækst, virksomheder og foreningers muligheder og det fremtidige arbejdsmarked. Alligevel står 42.000 unge uden job eller uddannelse efter grundskolen, og det er et paradoks.

Selvom arbejdsmarkedet tydeligt mangler særlige faggrupper, vælger størstedelen af de unge i Roskilde Kommune gymnasiet frem for erhvervsuddannelse. 20 % af de unge, som gennemfører gymnasiet, vælger en erhvervsuddannelse efter studentereksamen. Et uddannelsesvalg er svært for mange unge. Måske er tvivlen stor, fordi der er flere uddannelser end nogensinde før, og en tiltagende forventning og pres fra omverdenen om, at unge vælger den direkte vej i første valg. Et øget pres på unge skaber mistrivsel og de går måske glip af en spændende erhvervsuddannelse.

Roskilde Kommune og Roskilde Festival har derfor begge fokus på at inspirere flere unge til at vælge en erhvervsuddannelse gennem vejledning og frivillige tilbud. Roskilde Kommunes 12.000 unge mellem 15 og 24 år følges af ungdomsvejlederne og tilbydes vejledning, hvis de har svært ved at vælge. Roskilde Festival tilbyder, uformelle fællesskaber, hvor unge som frivillige kan prøve forskellige fagligheder og kompetencer af, mens de møder andre med forskellige uddannelser og derigennem bliver klogere på egne interesser.

Herudover hjælper uddannelsesinstitutionerne og studievejledningen også de unge ved bl.a. at facilitere brobygning, hvor de unge kan besøge uddannelsesretninger samt få vejledning.

Så hvorfor matcher tilslutningen til erhvervsuddannelserne ikke samfundets behov for faglærte? Skyldes det fx manglende indsigt i de unges liv, vennernes valg af uddannelse, omtalen af erhvervsuddannelser, en skæv fortælling om indtægt, manglende fokus på hvordan karrierevalg påvirker ens arbejds-/fritidsliv, kulturen på uddannelserne eller det faglige niveau?

Roskilde Kommune og Roskilde Festival er begge optaget af denne dagsorden og efterspørger derfor nye perspektiver på og løsninger til, hvordan de som kommune og forening kan være med til at styrke samspillet mellem unge, foreninger og uddannelsesverden, så flere unge vælger en erhvervsuddannelse.

Der ønskes perspektiver på og løsninger til følgende problemstillinger:

- Hvad er vigtigt for unges uddannelsesvalg? Sker valget på baggrund af drømme, faglighed, work-life-balance, kompetencer, løn m.m.? Og hvordan kan unge klædes på til at træffe valget ud fra egen motivation og egne drømme?
- Hvordan kan virksomheder og organisationer kommunikere, hvad et faglært job indebærer, for at vise hvad erhvervsuddannelser åbner op for? Skal det synliggøres, hvilke arbejdstider og kollegaer samt hvilken hverdag du får som faglært? Eller er der behov for nye former for praktik, møder med virksomheder på uddannelser eller skal virksomhederne kommunikere til unge og nyuddannede på nye måder?
- Hvornår og hvordan kan Roskilde Festival tydeliggøre de fordele, der er ved at være frivillig som ung og som kan styrke unge?

Tidligere afprøvet

Roskilde Kommune er ligesom alle andre kommuner omfattet af vejledningsforpligtelse, der betyder, at unge kan få hjælp af – og stille spørgsmål til – en uddannelsesvejleder.

Valg af uddannelse – din drøm eller andres forventning?

Roskilde Kommune indgår derudover i en lang række samarbejder med lokale virksomheder, vidensinstitutioner og foreninger for at finde løsninger på samfundsudfordringer, for at byen og indbyggerne har de bedst mulige rammer. Og netop denne dagsorden med flere faglærte, er alle parterne optaget af at finde løsninger på, så endnu flere unge i fremtiden vælger denne vej.

Roskilde Festival og andre af byens kulturelle begivenheder lykkes i høj grad takket være faglærte, og derfor er det et stort fokus, hvordan vi kan bidrage til, at flere unge søger denne vej. Blandt andet undersøges det, hvordan frivillighed kan understøtte unges uddannelsesvalg ved, at man fx kan møde andre uddannelsesbaggrunde, man kan prøve kræfter med forskellige fagligheder og tilføje relevante kompetencer til CV.

Flere har forsøgt at løse udfordringen, men ikke på tilstrækkelig vis, da indsatserne har fokuseret på information fremfor relation:

- Den nuværende Regering omtaler udfordringen i Regeringsgrundlaget for 2022, hvor der er anvist et potentiale for at få ca. 40.000 danskere i arbejde. I den forbindelse ønsker regeringen at styrke erhvervsuddannelserne og nytænke beskæftigelsesindsatsen.
- Den tidligere VLAK-regering indgik en bred aftale i 2019, der skulle styrke vejen fra folkeskole til faglært. Aftalen søgte at nå unge tidligt i folkeskolen og informere om, at en erhvervsuddannelse både indeholder undervisning med solid faglighed, et attraktivt ungemiljø og mulighed for fordybelse og afklaring.
- Dansk Industri og Dansk Erhverv har også offentligt opfordret arbejdsgivere – private som offentlige – til at oprette flere lærepladser og synliggøre dem på portalen www.lærepladsen.dk.
- Elevorganisationerne, fagforeninger og lignende interesseorganisationer arbejder også for at sætte fokus på udfordringen.
- Undervisningsministeriet har også tidligere lavet små film og diverse trykt materiale om uddannelsesvalg.

Forventninger og forhåbninger

Roskilde Kommune og Roskilde Festival ønsker idéer til koncepter samt greb til, hvordan både unge, foreninger, virksomheder og uddannelser i fællesskab får flere unge til at vælge erhvervsuddannelser. Løsningen kunne fx indebære kortlægning af unges hverdagsmønstre, forståelse af, hvordan unge træffer uddannelsesvalg, perspektiver og pains/gains forbundet med uddannelsesvalg. Derudover ønsker Roskilde Kommune og Roskilde Festival kun løsninger, der udspringer af konkrete og praktisk mulige idéer.

Løsningen må gerne overraske, give nye perspektiver og ikke mindst fokusere på samspillet mellem unge, foreninger, virksomheder og vidensinstitutioner som helhed. Det er et stort ønske at trække på erfaringer og forståelse direkte fra unge målgruppen, så løsningerne må gerne fokusere på, hvordan virksomheder, foreninger og uddannelsesinstitutioner kan forstå og inddrage unges perspektiv og unge i selve udviklingen af løsningen.

Roskilde Kommune og Roskilde Festival ønsker ikke at modtage standardiserede app-løsninger, programmer eller idéer til et quick-fix. Løsningen kan godt være teknologisk, men der skal være et relationskabende element inde over løsningen. Så overrask gerne med noget helt nyt!

Tvivlen omkring uddannelsesvalg er formentlig almengyldig, så målet er at normalisere denne, og styrke unge i at træffe det valg, der giver mening her og nu, og give drømmen om deres fremtidige arbejds-/fritidsliv et billede eller mening. Herudover vil en løsning have et stort samfundsmæssigt potentiale, da nye perspektiver og viden vil bidrage positivt på et eksisterende trivselsproblem blandt unge studerende – i kølvandet på Corona.

Til den rette løsning tilbyder Roskilde Kommune og Roskilde Festival

Mulighed for samarbejde samt at teste sin løsning til DM Skills i 2024 samt på Roskilde Festival eller Grasp i 2024.

Vær med til at løse udfordringen

Beskriv din/jeres idé i skabelon til løsningsforslag, som kan downloades på www.coconference.dk, og indsend den til info@corolab.dk inden d. 3. november.